

**Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет**

Кафедра управління персоналом та економіки праці

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

*до семінарських занять та самостійної роботи
для студентів ступеню вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»,
освітня програма: «Управління персоналом та економіка праці»
всіх форм навчання*

Затверджено на засіданні кафедри
управління персоналом та економіки праці
Протокол № 1
від 02 вересня 2019 р.

Чернігів ЧНТУ 2019

Бюджетна система: методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для студентів ступеню вищої освіти «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент», освітня програма: «Управління персоналом та економіка праці» всіх форм навчання – Чернігів, ЧНТУ, 2019 – 29 с.

Укладач: Кирилюк Юрій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці

Відповідальний за випуск: : Ремньова Людмила Михайлівна,
кандидат економічних наук,
професор,
завідувач кафедри
управління персоналом
та економіки праці
Чернігівського національного
технологічного університету

Рецензент: Мекшун Людмила Миколаївна,
кандидат економічних наук,
доцент,
доцент кафедри
управління персоналом
та економіки праці
Чернігівського національного
технологічного університету

ЗМІСТ

	Стор.
Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
Структура навчальної дисципліни.....	5
Поточна оцінка знань студентів	6
Мінімальні вимоги до знань та вмінь.....	7
Програма навчальної дисципліни.....	9
Тема 1: Сутність, призначення і роль бюджету держави.....	12
Тема 2: Бюджетна система України та принципи її організації	13
Тема 3: Бюджет як головний фінансовий план держави	14
Змістовий модуль 1. Модульний контроль.....	15
Тема 4: Профіцит бюджету. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	16
Тема 5: Система доходів бюджету	17
Тема 6: Система видатків та кредитування бюджету	18
Тема 7: Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання	19
Змістовий модуль 2. Модульний контроль.....	20
Тема 8: Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.....	22
Тема 9: Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу ...	23
Тема 10: Видатки бюджету на управління та оборону	24
Тема 11: Видатки бюджету на обслуговування державного боргу...	25
Змістовий модуль 3. Модульний контроль	26
Рекомендована література.....	28

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» є нормативною для підготовки бакалаврів з спеціальності «073 Менеджмент». Її вивчення ґрунтується на засвоєнні блоку економічних дисциплін та оволодінні загальною теорією фінансів. Дисципліна має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані вона повинна поглибити фундаментальні знання щодо макроекономічної сфери фінансової системи – державних фінансів; у прикладному плані – закласти базові знання з методики бюджетної роботи та сформуванню навички проведення розрахунків показників бюджету.

Бюджетна система є провідною ланкою державних фінансів. Держава використовує бюджет як інструмент реалізації своєї соціально-економічної політики, адже він відображає складну систему перерозподільних відносин у суспільстві, охоплює практично кожен юридичну та фізичну особу.

Предметом вивчення дисципліни є відносини з приводу формування і використання державного бюджету.

Основними завданнями курсу «Бюджетна система» є:

- вивчення теоретичних основ формування і використання бюджету держави, бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи;
- вивчення місця та ролі бюджету в фінансовій системі;
- засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави;
- засвоєння теоретичних та практичних знань щодо організації виконання дохідної та видаткової частин бюджету;
- оволодіння знаннями щодо механізму складання, затвердження та виконання бюджету;
- формування знань з питань державного кредиту та управління державним боргом;
- вивчення процесу формування та розподілу міжбюджетних трансфертів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1: «Бюджет і бюджетна система»				
<i>Тема 1:</i> Сутність, призначення і роль бюджету держави	14	2	2	10
<i>Тема 2:</i> Бюджетна система України та принципи її організації	14	2	2	10
<i>Тема 3:</i> Бюджет як головний фінансовий план держави	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6	28
Змістовий модуль 2. «Управління бюджетною системою»				
<i>Тема 4:</i> Профіцит бюджету. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	18	2	2	14
<i>Тема 5:</i> Система доходів бюджету	18	2	2	14
<i>Тема 6:</i> Система видатків та кредитування бюджету	17	2	2	13
<i>Тема 7:</i> Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання	17	2	2	13
Разом за змістовим модулем 2	70	8	8	54
Змістовий модуль 3. «Видатки бюджетної системи»				
<i>Тема 8:</i> Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	12	2	2	8
<i>Тема 9:</i> Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу	12	2	2	8
<i>Тема 10:</i> Видатки бюджету на управління та оборону	8	1	1	6
<i>Тема 11:</i> Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	8	1	1	6
Разом за змістовим модулем 3	40	6	6	28
Усього годин	150	20	20	110

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Сутність, призначення і роль бюджету держави	2/2
2	Бюджетна система України та принципи її організації	2/2
3	Бюджет як головний фінансовий план держави	2/2
4	Профіцит бюджету. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2/2
5	Система доходів бюджету	2/2
6	Система видатків та кредитування бюджету	2/1
7	Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання	2/1
8	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	2/0,5
9	Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу	2/0,5
10	Видатки бюджету на управління та оборону	1/0,5
11	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	1/0,5
	Всього	20/14

**Поточна оцінка знань студентів
з дисципліни «Бюджетна система»**

Оцінка ECTS	Оцінка (За національною шкалою)	Змістовий модуль 1 (бали) питома вага 0,33	Змістовий модуль 2(бали) питома вага 0,33	Змістовий модуль 3 (бали) питома вага 0,33	Сума балів
A	відмінно	18-20	18-20	18-20	54-60
B	добре	16-17	16-17	16-17	49-53
C	добре	15	15	15	45-48
D	задовільно	13-14	13-14	13-14	38-44
E	задовільно	12	12	12	36-37
FX	2 (незадовільно)	0-11	0-11	0-11	0-35

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ № 1

Оцінка ECTS	Усна відповідь, активність, реферат	Модульний контроль 1 (тести)	Сума балів
A	10	10	18-20
B	9	9	16-17
C	8	8	15
D	7	7	13-14
E	6	6	12
FX	0-5	0-5	0-11

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ № 2

Оцінка ECTS	Усна відповідь, активність, реферат	Модульний контроль 2 (тести)	Сума балів
A	10	10	18-20
B	9	9	16-17
C	8	8	15
D	7	7	13-14
E	6	6	12
FX	0-5	0-5	0-11

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ № 3

Оцінка ECTS	РГР	Модульний контроль 3 (тести)	Сума балів
A	10	10	18-20
B	9	9	16-17
C	8	8	15
D	7	7	13-14
E	6	6	12
FX	0-5	0-5	0-11

МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Критерії оцінювання активності студентів під час семінарських занять

Оцінка	Критерії	Сума балів
A	<ul style="list-style-type: none"> • студент упродовж всього заняття виявляє ініціатив до обговорення поставлених викладачем проблем, дає розгорнуті та якісні відповіді на питання; • виявляє творчі здібності в розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу; • висловлює та аргументує власне ставлення до альтернативних поглядів на питання; • використовує актуальні фактичні та статистичні дані, дати та історичні періоди, які підтверджують тези відповіді на питання; • виявляє знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних і міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують; • робить доречні повідомлення на основі додатково вивченого матеріалу за відповідною тематикою. 	10
B, C	<ul style="list-style-type: none"> • студент упродовж усього заняття виявляє ініціативу до обговорення поставлених викладачем проблем, дає розгорнуті відповіді на запитання, однак допускає незначні помилки; • під час відповіді студент якісно відтворює матеріал основної літератури за курсом, однак не може аргументувати власної точки зору з конкретного питання; • виявляє ґрунтовні знання матеріалу основної літератури з дисципліни студент бере участь у проведенні заняття, обговоренні деяких проблем; • недостатньо повно та якісно відповідає на поставлені викладачем питання, припускається помилок у трактуванні основних понять; • не виявляє знання необхідних законів і нормативних матеріалів. 	8 - 9
D, E	<ul style="list-style-type: none"> • студент бере участь у проведенні заняття, обговоренні деяких проблем; • недостатньо повно та якісно відповідає на поставлені викладачем питання, припускається помилок у трактуванні основних понять; • не виявляє знання необхідних законів і нормативних матеріалів. 	6 - 7
FX	<ul style="list-style-type: none"> • студент присутній на занятті, але не бере участі у проведенні заняття; • не проявляє ініціативи; • неповно та неякісно відповідає на поставлені викладачем питання; • не виявляє ґрунтовних знань з основної літератури курсу; • не виявляє знань необхідних законів і нормативних матеріалів; • відмовляється відповідати на поставлені викладачем питання. 	0 - 5

Критерії оцінювання підготовленого реферату та тематичних повідомлень з питань курсу

Оцінка	Критерії	Сума балів
A	Студент правильно поставив завдання та визначив проблематику, дав правильну й вичерпну відповідь на всі поставлені завдання, при цьому показав глибокі знання понятійного апарату та літературних джерел, вміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.	10
B	Студент правильно поставив завдання та визначив проблематику, в цілому вирішив всі поставлені завдання, але не зміг переконливо аргументувати свою відповідь, допустив окремі помилки у використанні понятійного апарату, показав невичерпні знання літературних джерел.	9
C	Студент правильно поставив завдання та визначив проблематику, в цілому виконав більшість поставлених завдань, на інші дав неповну відповідь, при цьому не зміг переконливо аргументувати свою відповідь, допустив окремі помилки у використанні понятійного апарату, показав поверхневі знання літературних джерел.	8
D	Студент в основному правильно поставив завдання та визначив проблематику, але частково виконав завдання, ухилився від аргументації, показав незадовільні знання понятійного апарату та спеціальної літератури	7
E	Студент неправильно поставив завдання, не визначив проблематику, дав неправильні або неповні відповіді на запитання, ухилився від аргументації, показав незадовільні знання понятійного апарату та спеціальної літератури.	6
FX	Студент не здав роботу.	0-5

Критерії оцінювання тестового контролю

Оцінка	Критерії
A	Одержують студенти, які вказали 90 % і більше правильних відповідей від загальної кількості питань.
B	Одержують студенти, які вказали правильні відповіді в межах 82 – 89 % загальної кількості питань.
C	Одержують студенти, які вказали правильні відповіді в межах 75 – 81 % загальної кількості питань.
D	Одержують студенти, які вказали правильні відповіді в межах 66 – 74% загальної кількості питань.
E	Одержують студенти, які вказали правильні відповіді в межах 60 – 65 % загальної кількості питань.
FX	Одержують студенти, які дали правильні відповіді менше ніж на 60 % загальної кількості питань.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. «Бюджет і бюджетна система»

Тема 1: Сутність, призначення і роль бюджету держави

1.1 Бюджет як економічна категорія. Мета бюджету. Об'єктивна необхідність бюджету. Бюджетні відносини. Економічна сутність бюджету. Функції бюджету.

1.2 Бюджетна політика держави. Сутність бюджетної політики. Основні напрями бюджетної політики. Бюджетний механізм.

Тема 2: Бюджетна система України та принципи її організації

2.1 Сутність та структура бюджетної системи. Етапи формування сучасної бюджетної системи. Бюджетна система. Бюджетна система України. Державний бюджет України. Місцевий бюджет. Зведений бюджет.

2.2 Принципи організації бюджетної системи.

Тема 3: Бюджет як головний фінансовий план держави

3.1 Місце Держбюджету в системі фінансових планів України. Фінансовий план. Власні надходження бюджетних установ. Видаткова частина бюджету. Зведений баланс фінансових ресурсів держави. Баланс грошових доходів і витрат населення. Платіжний баланс. Зведений бюджет. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Бюджети державних цільових фондів. Фінансові плани міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Кошторис бюджетної установи.

3.2 Бюджетне планування та прогнозування. Бюджетна класифікація. Бюджетне планування. Принципи бюджетного планування. Процедура бюджетного планування. Методи бюджетного планування. Бюджетна класифікація. Бюджетне прогнозування. Бюджетна програма.

3.3 Бюджетний процес. Бюджетний період. Стадії бюджетного процесу.

Змістовий модуль II. «Управління бюджетною системою»

Тема 4: Профіцит бюджету. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

4.1 Профіцит бюджету. Сутність, форми та види бюджетного дефіциту. Профіцит бюджету. Форми бюджетного профіциту. Бюджетний дефіцит. Причини бюджетного дефіциту. Концепції збалансованості бюджету.

4.2 Методи фінансування бюджетного дефіциту. Емісійні методи фінансування бюджетного дефіциту. Беземісійні методи фінансування бюджетного дефіциту. Економічні наслідки бюджетного дефіциту.

4.3 Бюджетна класифікація фінансування бюджету. Складові класифікації фінансування бюджету. Джерела покриття дефіциту бюджету.

Тема 5: Система доходів бюджету

5.1 Доходи бюджету: сутність та види. Класифікація доходів бюджету. Принципи формування доходів бюджету. Методи формування доходів бюджету.

5.2 Доходи Державного бюджету України: сутність та види надходжень. Надходження бюджету. Доходи бюджету.

5.3 Бюджетна класифікація доходів державного бюджету та методи їх залучення. Податкові надходження. Неподаткові надходження. Доходи від операцій з капіталом. Офіційні трансферти. Цільові фонди.

Тема 6: Система видатків та кредитування бюджету

6.1 Сутність, структура та класифікація видатків бюджету. Видатки бюджету. Витрати бюджету. Різновиди видатків бюджету. Функціональна класифікація видатків та кредитування бюджету. Економічна класифікація видатків бюджету. Класифікація кредитування бюджету. Відомча класифікація видатків та кредитування державного бюджету. Програмна класифікація видатків та кредитування державного бюджету.

6.2 Бюджетне фінансування: принципи, форми та методи організації. Бюджетне фінансування. Складові елементи бюджетного фінансування. Методи бюджетного фінансування.

6.3 Кошторисне фінансування видатків бюджетних установ. Кошторисне фінансування. Кошторис бюджетної установи. Види кошторисів. Порядок розгляду і затвердження кошторисів.

Тема 7: Місцеві бюджети. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання

7.1 Місцеві бюджети як ланка бюджетної системи. Місцевий бюджет. Система місцевих бюджетів України.

7.2 Доходи, видатки та кредитування місцевих бюджетів. Надходження місцевого бюджету. Доходи місцевих бюджетів.

7.3 Сутність міжбюджетних відносин, їх характеристика та регулювання. Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання доходів.

7.4 Порядок надання міжбюджетних трансфертів. Міжбюджетні трансферти. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.

Змістовий модуль III. «Видатки бюджетної системи»

Тема 8: Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

8.1 Видатки бюджету на розвиток економіки держави. Економічна діяльність держави. Видатки бюджету на економічну діяльність. Форми фінансування економічної діяльності держави. Прямі бюджетні інвестиції.

8.2 Фінансування науки. Видатки на науку. Рівні фінансування науки в Україні з державного бюджету.

Тема 9: Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу

9.1 *Соціальна політика держави.* Соціальна політика. Об'єкт соціальної політики. Суб'єкти соціальної політики. Цілі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальної сфери.

9.2 *Фінансове забезпечення соціальної сфери.* Джерела фінансування соціальної сфери. Видатки соціального спрямування.

9.3 *Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення населення.* Видатки бюджету на соціальний захист. Видатки на соціальне забезпечення. Соціальні норми і нормативи. Соціальне забезпечення.

9.4 *Пенсійне забезпечення та пенсійна реформа в Україні.* Законодавче регулювання системи пенсійного забезпечення України. Солідарна система пенсійного забезпечення. Система накопичувального пенсійного забезпечення. Недержавні пенсійні фонди.

Тема 10: Видатки бюджету на управління та оборону

10.1 *Характер і зміст видатків бюджету на державне управління.* Видатки на державне управління.

10.2 *Видатки держбюджету на оборону: їх склад та специфіка.* Видатки на оборону. Прямі оборонні видатки. Побічні оборонні видатки. Приховані оборонні видатки.

Тема 11: Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

11.1 *Державні запозичення як джерело формування державного боргу.* Державне запозичення. Внутрішні запозичення. Державні зовнішні запозичення. Облігації. Казначейські зобов'язання (векселі).

11.2 *Державний борг і необхідність управління ним.* Державний борг. Внутрішній державний борг. Зовнішній державний борг. Прямий державний борг. Гарантований державний борг. Капітальний борг. Поточний борг. Оцінка державного боргу. Управління державним боргом. Боргова безпека держави.

11.3 *Видатки державного бюджету на управління державним боргом, його обслуговування і погашення.* Видатки з управління державним боргом. Обслуговування державного боргу. Погашення державного боргу. Джерелами погашення внутрішнього боргу. Джерелами погашення зовнішнього боргу. Методи управління державним боргом.

11.4 *Бюджетна класифікація боргу.* Бюджетні складові класифікації боргу. Класифікація боргу за типом кредитора. Класифікація боргу за типом боргового зобов'язання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. «БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

Тема 1: СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ І РОЛЬ БЮДЖЕТУ ДЕРЖАВИ

План семінарського заняття

- 1.1. Бюджет як економічна категорія.**
 - 1.1.1. Сутність бюджету держави.**
 - 1.1.2. Функції державного бюджету.**
 - 1.1.3. Фактори впливу на державний бюджет.**
- 1.2. Бюджетна політика держави.**

Мета семінару: засвоєння студентами навчального матеріалу з теми, яка стосується теоретичних підвалин побудови та реалізації бюджетних відносин, а також застосування одержаних умінь у ході обговорення проблемних питань із досліджуваної тематики.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сутність та функції бюджету.
2. Назвіть особливості бюджету як самостійної економічної категорії.
3. Розкрийте сутність впливу бюджету на соціально-економічні процеси та фінансові можливості держави.
4. Поясніть взаємозв'язок розподілу та перерозподілу національного доходу з формуванням бюджету.
5. У чому полягає роль бюджету держави в розвитку країни?
6. Охарактеризуйте вплив об'єктивних та суб'єктивних факторів на формування бюджету.

Питання для обговорення:

1. Обґрунтуйте які економічні, соціальні та політичні фактори, що впливають на формування і використання державного бюджету.
2. Розкрийте сутність бюджетної політики держави та її основні напрямки на сучасному етапі розвитку країни.
3. Які внутрішні та зовнішні чинники впливають на формування бюджетної політики?
4. Охарактеризуйте критерії ефективності бюджетної політики.
5. Дайте визначення сутності бюджетного механізму та його складових.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Роль бюджету у економічному розвитку держави.
2. Роль бюджету держави у соціальному розвитку держави.
3. Сучасні тенденції формування місцевих бюджетів.

Тема 2: БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА ПРИНЦИПИ ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

План семінарського заняття

2.1. Сутність та структура бюджетної системи.

2.2. Принципи організації бюджетної системи.

Мета семінару: вивчення основ побудови бюджетної системи України та встановлення базових засад бюджетного устрою.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні етапи формування бюджетної системи України. Охарактеризуйте їх.
2. Охарактеризуйте сутність поняття «бюджетна система».
3. Охарактеризуйте склад бюджетної системи України ?
4. Підходи до розмежування доходів і видатків між бюджетами різних рівнів.

Питання для обговорення:

1. Які види бюджетів належать до місцевих бюджетів?
2. Надайте характеристику бюджетів місцевого самоврядування?
3. Для яких цілей використовується зведений бюджет?
4. Охарактеризуйте базові принципи побудови бюджетної системи України.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Бюджетна система України: становлення та розвиток;
2. Бюджетна класифікація як систематизація згрупування доходів і видатків бюджету;
3. Бюджетний дефіцит: причини його виникнення та джерела покриття;
4. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту та державного боргу.

Тестові завдання:

1. Під бюджетною системою ми розуміємо сукупність:
 - а) бюджетних відносин,
 - б) бюджетів,
 - в) бюджетних установ.
2. Сукупність всіх бюджетів, що входять до складу бюджетної системи України є:
 - а) бюджетний устрій,
 - б) зведений бюджет України,
 - в) бюджетний процес.
3. Бюджетний устрій це:
 - а) сукупність усіх бюджетів, які діють на території держави,
 - б) організація, принципи побудови бюджетної системи, її структура, взаємозв'язок між окремими ланками бюджетної системи,
 - в) державний бюджет і бюджети органів місцевого самоврядування.

Тема 3: БЮДЖЕТ ЯК ГОЛОВНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПЛАН ДЕРЖАВИ

План семінарського заняття

3.1. Місце Держбюджету в системі фінансових планів України.

3.2. Бюджетне планування та прогнозування. Бюджетна класифікація.

3.3. Бюджетний процес.

Мета семінару: засвоєння студентами навчального матеріалу з теми, яка стосується функціонування системи міжбюджетних відносин і бюджетного вирівнювання.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Визначте склад фінансових планів держави.
2. Охарактеризуйте чинники, що визначають центральне місце бюджету в системі фінансових планів держави.
3. Розкрийте сутність бюджету як річного фінансового плану країни та охарактеризуйте його структуру.
4. Охарактеризуйте складові бюджету.
5. Охарактеризуйте поняття «бюджетна класифікація» та правові основи її існування.
6. Склад і структура Бюджетної класифікації України.
7. Розкрийте сутність та завдання бюджетного планування.
8. Охарактеризуйте основні принципи, процедуру та стадії бюджетного планування.

Питання для обговорення:

1. Що представляє собою бюджетне прогнозування? Визначте послідовність робіт при прогнозуванні показників державного бюджету.
2. Які методи використовуються при бюджетному плануванні?
3. У чому полягає сутність бюджетного процесу? Назвіть його основні стадії.
4. Охарактеризуйте етапи складання проекту бюджету.
5. Охарактеризуйте порядок розгляду і затвердження проекту державного бюджету.
6. Охарактеризуйте порядок виконання бюджету.
7. Охарактеризуйте порядок звітування про виконання бюджету.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Роль міжбюджетних трансфертів у доходах місцевих бюджетів
2. Специфіка міжбюджетного регулювання у розвинутих державах світу
3. Оперативні органи управління бюджетним процесом, їх повноваження та функції.

Змістовий модуль 1. Модульний контроль.

- 1. Сукупність заходів держави з організації та використання бюджетних ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку суспільства це:**
- а). Бюджетний механізм.
 - б). Бюджетне планування.
 - в). Бюджетна політика.
 - г). Бюджетне регулювання.
- 2. За правовим змістом бюджет – це:**
- а). Основний фінансовий план держави.
 - б). Закон України.
 - в). Розпис доходів та видатків.
 - г). Бюджетний розпис.
- 3. Державний бюджет України приймається:**
- а). Кабінетом Міністрів України.
 - б). Президентом України.
 - в). Верховною Радою України.
 - г). Рішенням про місцевий бюджет.
- 4. Принципи побудови бюджетної системи в Україні регулюються:**
- а). Бюджетним кодексом України.
 - б). Податковим кодексом України.
 - в). Указами Президента України.
 - г). Постановами КМУ.
- 5. Бюджетна система України є:**
- а). Трирівнева.
 - б). Однорівнева.
 - в). П'ятирівнева.
 - г). Дворівнева.
- 6. До складу місцевих бюджетів в Україні входять:**
- а). Державний бюджет України та бюджет АРК.
 - б). Бюджет АРК, обласні та районні бюджети, бюджети районів у містах, бюджети місцевого самоврядування.
 - в). Державний бюджет України, бюджет АРК, м. Києва та Севастополя.
 - г). Обласні та районні бюджети.
- 7. Початок бюджетного періоду в Україні:**
- а). 1 квітня.
 - б). 10 грудня.
 - в). 1 січня.
 - г). 15 вересня.
- 8. Тривалість бюджетного періоду в Україні:**
- а). Один рік.
 - б). Два роки.
 - в). Шість місяців.
 - г). Понад два роки.
- 9. Кількість стадій бюджетного процесу в Україні:**
- а). 4.
 - б). 3.
 - в). 6.
 - г). 5.
- 10. Згідно з Бюджетним кодексом України бюджет – це:**
- а). Централізований фонд грошових коштів держави, які перебувають у постійному русі з приводу формування доходів та фінансування видатків.
 - б). Обов'язковий документ у вигляді закону, який юридично забезпечує організацію бюджетного процесу і функціонування бюджетної системи.
 - в). План формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань та функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади АРК та місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.
 - г). Бюджетні установи в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень.

Змістовий модуль II. «УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНОЮ СИСТЕМОЮ»

Тема 4: ПРОФІЦИТ БЮДЖЕТУ. БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ І ДЖЕРЕЛА ЙОГО ФІНАНСУВАННЯ

План семінарського заняття

4.1. Профіцит бюджету. Сутність, форми та види бюджетного дефіциту.

4.2. Методи фінансування бюджетного дефіциту.

4.3. Бюджетна класифікація фінансування бюджету.

Мета семінару: засвоєння студентами навчального матеріалу з теми, яка стосується методів збалансування бюджету.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Вирішення яких завдань пов'язано з формуванням бюджету?
2. Охарактеризуйте сутність та форми бюджетного профіциту.
3. Дайте визначення сутності бюджетного дефіциту.
4. Які існують види бюджетного дефіциту?
5. Чи може бюджетний дефіцит бути бажаним явищем?
6. Які причини викликають бюджетний дефіцит?
7. Охарактеризуйте основні концепції збалансованості бюджету.
8. Назвіть основні методи фінансування бюджетного дефіциту.

Питання для обговорення:

1. Що означає поняття «монетизація»? Охарактеризуйте позитивні та негативні її сторони.
2. Що означає поняття «сеньйораж»?
3. Охарактеризуйте сутність боргового фінансування.
4. Чим привабливе фінансування дефіциту за рахунок податкової політики?
5. Які економічні наслідки бюджетного дефіциту Ви можете назвати?
6. Охарактеризуйте шляхи подолання бюджетного дефіциту.
7. Розкрийте кейнсіанські підходи до бюджетного дефіциту. Як він використовується державою в економічному регулюванні?
8. Чи є, на вашу думку, ефективними процедури контролю та регулювання бюджетного дефіциту в західних країнах?

Тематика рефератів і доповідей:

1. Бюджетний дефіцит, його причини і наслідки, методи управління.
2. Проблеми фінансового оздоровлення економіки та ліквідації бюджетного дефіциту.
3. Вплив бюджетної політики на інфляційний процес.
4. Бюджетний дефіцит: причини його виникнення та джерела покриття.
5. Взаємозв'язок бюджетного дефіциту та державного боргу.

Тема 5: СИСТЕМА ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ

План семінарського заняття

5.1. Доходи бюджету: сутність та види.

5.2. Доходи Державного бюджету України: сутність та види надходжень.

5.3. Бюджетна класифікація доходів державного бюджету та методи їх залучення.

Мета семінару: вивчення основ формування системи доходів бюджету України.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення доходів бюджету та назвіть за якими ознаками класифікують доходи бюджету?
2. Назвіть нормативно-законодавчі акти, що визначають склад доходів державного бюджету.
3. Охарактеризуйте склад доходів державного бюджету.
4. Які види доходів відносять до складу доходів загального фонду державного бюджету?
5. Які доходи належать до доходів спеціального фонду державного бюджету?
6. За якими ознаками класифікують доходи державного бюджету?
7. Які надходження відносять до податкових?
8. Дайте визначення економічної сутності податків та охарактеризуйте їх склад.
9. Які, крім податків, форми акумуляції доходів бюджету використовує наша держава? Які їхні особливості?

Питання для обговорення:

1. Що включається до складу неподаткових надходжень?
2. За якими ознаками можна згрупувати неподаткові надходження?
3. Охарактеризуйте склад доходів від операцій з капіталом?
4. За рахунок яких надходжень формуються державні цільові фонди?
5. Охарактеризуйте склад Бюджетної класифікації доходів бюджету.
6. Які існують методи мобілізації надходжень до бюджету?
7. Якими, на вашу думку, є взаємозв'язок і відмінності між доходами суспільства, доходами держави і доходами бюджетів?
8. Які завдання дає змогу вирішити раціонально побудована система доходів бюджету?

Тематика рефератів і доповідей:

1. Державний кредит та його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
2. Бюджетна політика у сфері державних доходів.
3. Роль неподаткових надходжень в доходах бюджету.
4. Роль бюджету держави в збалансованому розвитку національної економіки.

Тема 6: СИСТЕМА ВИДАТКІВ ТА КРЕДИТУВАННЯ БЮДЖЕТУ

План семінарського заняття

- 6.1. Сутність, структура та класифікація видатків бюджету.**
- 6.2. Бюджетне фінансування: принципи, форми та методи організації.**
- 6.3. Кошторисне фінансування видатків бюджетних установ.**

Мета семінару: вивчення основ фінансування бюджетної сфери в Україні, його основних засад, завдань, методів і принципів.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Дайте порівняльну характеристику визначення понять «видатки бюджету» та «витрати бюджету».
2. За якими ознаками можна класифікувати видатки бюджету?
3. У чому полягає сутність функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету, економічної класифікації видатків бюджету, відомчої та програмної класифікації видатків та кредитування бюджету?
4. Охарактеризуйте функціональну структуру видатків.
5. Проаналізуйте розподіл видатків за економічною характеристикою.
6. Охарактеризуйте відомчу класифікацію видатків бюджету.
7. Визначте особливості програмної класифікації видатків.
8. Які фактори впливають на формування видатків бюджету?
9. Які видатки бюджету належать до захищених статей і чому?

Питання для обговорення:

1. Як розподіляються видатки бюджету з позиції використання централізованих у державному бюджеті коштів?
2. Охарактеризуйте поняття «державне споживання».
3. Що означає прямий та непрямий (опосередкований) характер бюджетного фінансування.
4. У яких формах здійснюється бюджетне фінансування?
5. Які принципи покладено в основу організації бюджетного фінансування?
6. Охарактеризуйте види бюджетного фінансування за системами «нетто-бюджет» та «брутто-бюджет».
7. Охарактеризуйте методи бюджетного фінансування.
8. Розкрийте сутність поняття «норма видатків» та охарактеризуйте їх види.
9. Дайте визначення кошторисного фінансування?

Тематика рефератів і доповідей:

1. Бюджетна політика у сфері державних видатків.
2. Бюджетні права органів державної влади і самоврядування.
3. Особливості фінансування видатків державного бюджету.

Тема 7: МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ. МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ ТА СИСТЕМА БЮДЖЕТНОГО ВИРІВНЮВАННЯ

План семінарського заняття

- 7.1. Місцеві бюджети як ланка бюджетної системи.**
- 7.2. Доходи, видатки та кредитування місцевих бюджетів.**
- 7.3. Сутність міжбюджетних відносин, їх характеристика та регулювання.**
- 7.4. Порядок надання міжбюджетних трансфертів.**

Мета семінару: вивчення основ побудови системи місцевих бюджетів і системи міжбюджетних відносин.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність та значення місцевих бюджетів в країні?
2. Охарактеризуйте основні законодавчі акти, що регулюють функціонування місцевих бюджетів.
3. Які проблеми можна виділити в законодавстві місцевих бюджетів?
4. Охарактеризуйте структуру місцевих бюджетів.
5. Охарактеризуйте склад та структуру доходів місцевих бюджетів за джерелами надходжень та за їх економічною природою.
6. Поясніть яким чином доходи місцевих бюджетів становлять фінансову основу місцевого самоврядування.
7. Поясніть здійснення розмежування, закріплення та формування доходів місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного кодексу України.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте види доходів місцевих бюджетів, що закріплюються за місцевими бюджетами.
2. Дайте визначення видатків місцевих бюджетів та назвіть їх види.
3. Визначте сутність та мету регулювання міжбюджетних відносин.
4. Охарактеризуйте поняття «міжбюджетні відносини» та підходи щодо їх вдосконалення.
5. Охарактеризуйте критерії розмежування видатків та наведіть відповідне групування видатків.
6. Розкрийте сутність та види міжбюджетних трансфертів.
7. Охарактеризуйте порядок надання міжбюджетних трансфертів.
8. Охарактеризуйте механізм розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Місцевий бюджет, його значення і роль у соціально-економічному розвитку території.
2. Місцеві бюджети в умовах самоуправління регіону.

3. Сучасні тенденції формування місцевих бюджетів.

Змістовий модуль 2. Модульний контроль.

1. За розділами, відповідно до Бюджетного кодексу, бюджетні доходи – це:

- а). Податки, збори.
- б). Закріплені та регулювальні.
- в). Податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, трансферти.
- г). Звичайні та надзвичайні.

2. Доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності – це:

- а). Неподаткові надходження.
- б). Податкові надходження.
- в). Доходи від операцій з капіталом.
- г). Міжнародні трансферти.

3. Безоплатні та безповоротні платежі, отримані від інших органів державного управління, недержавних джерел або міжнародних організацій – це:

- а). Податкові надходження.
- б). Неподаткові надходження.
- в). Офіційні трансферти.
- г). Доходи від операцій з капіталом.

4. Доходи від реалізації основного капіталу, державних запасів, землі та нематеріальних активів – це:

- а). Офіційні трансферти.
- б). Податкові надходження.
- в). Неподаткові надходження.
- г). Доходи від операцій з капіталом.

5. Державний бюджет України складається з двох фондів:

- а). Загального та спеціального.
- б). Загального та зведеного.
- в). Державного та місцевих.
- г). Обласного та сільського.

6. Розподіл видатків за ознакою головного розпорядника бюджетних коштів визначає класифікація:

- а). Функціональна.
- б). Економічна.
- в). Відомча.
- г). Програмна.

7. Перевищення видатків бюджету над його доходами з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та повернення їх до бюджету – це:

- а). Профіцит бюджету.
- б). Збалансований бюджет.
- в). Дефіцит бюджету.
- г). Незбалансований бюджет.

8. Перевищення доходів над його видатками (з урахуванням різниці між поверненням кредитів до бюджету та наданням кредитів з бюджету) – це:

- а). Бюджетний профіцит.
- б). Бюджетний дефіцит.
- в). Державний борг.
- г). Державний кредит.

9. Структура місцевих бюджетів:

- а). Бюджет Автономної Республіки Крим, обласний бюджет, районний бюджет, бюджети органів місцевого самоврядування.
- б). Бюджет АРК, зведений бюджет України.
- в). Державний бюджет та обласні бюджети.
- г). Всі бюджети, які затверджуються на території України.

10. Видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів – це:

- а). Міжбюджетний трансферт.
- б). Міжнародний трансферт.

в). Дотація вирівнювання.

г). Витрати бюджету.

11. Фонди грошових коштів, призначені для реалізації завдань і функцій, покладених на органи самоврядування, – це

а). Державний бюджет.

в). Зведений бюджет України.

б). Місцеві бюджети.

г). Обласний бюджет.

12. Доходи бюджетів за способом зарахування поділяються на:

а). Закріплені та регульовальні.

б). Податки, збори.

в). Податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, трансферти.

г). Загальний фонд та спеціальний фонд.

13. Єдине систематизоване згрупування доходів, видатків, кредитування, фінансування бюджету, боргу відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів – це:

а). Бюджетний устрій.

в). Класифікація доходів.

б). Бюджетна класифікація.

г). Класифікація видатків.

14. Державний борг за структурою поділяється на:

а). Поточний та основний.

в). Номінальний, реальний.

б). Внутрішній та зовнішній.

г). Поточний та капітальний.

15. Відносини між державою та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, для виконання функцій – це:

а). Міжрайонні відносини.

в). Товариські відносини.

б). Міжбюджетні відносини.

г). Міжнародні відносини.

16. Суб'єктами міжбюджетних відносин є:

а). Державні органи влади різних рівнів.

б). Профільні міністерства.

в). Суб'єкти підприємницької діяльності.

г). Головні розпорядники бюджетних коштів.

17. Причина виникнення дефіциту:

а). Велика кількість бюджетних програм.

б). Недосконалість податкової системи.

в). Нестача бюджетних коштів у порівнянні з потребою в них для фінансування державних витрат.

г). Неправильне планування бюджету.

18. Джерелами фінансування дефіциту бюджету є:

а). Внутрішні позики органів влади АРК.

б). Внутрішні та зовнішні позики органів місцевого самоврядування.

в). Позики приватних осіб.

г). Державні зовнішні та внутрішні позики.

19. Видатки бюджету – це:

а). Державні платежі, які здійснюються на поворотній основі.

б). Повернення зайво перерахованих платежів з бюджету.

в). Повернення помилково зарахованих коштів.

г). Кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом.

20. Ким виступає держава, коли залучаються вільні фінансові ресурси юридичних чи фізичних осіб, які використовуються для задоволення державних потреб:

а). Кредитором.	в). Посередником.
б). Гарантом.	г). Позичальником.

Змістовий модуль III. «ВИДАТКИ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ»

Тема 8: ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА НАУКУ

План семінарського заняття

8.1. Видатки бюджету на розвиток економіки держави.

8.2. Фінансування науки.

Мета семінару: вивчення системи і механізмів державного фінансування економічної діяльності і науки.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення видатків на економічну діяльність. Охарактеризуйте склад видатків на розвиток економіки.
2. Дайте визначення бюджетним інвестиціям та охарактеризуйте їх склад.
3. Дайте визначення державній фінансовій підтримці економіки: прямому та непрямому бюджетному фінансуванню.
4. Назвіть основні критерії відбору підприємств для надання фінансової підтримки.
5. Охарактеризуйте фінансову підтримку з боку держави: форми та напрямки її надання.
6. Опишіть надання фінансової підтримки на безповоротній основі.
7. Охарактеризуйте надання пільг як форму фінансової підтримки з боку держави.
8. Чим відрізняються державні дотації і субсидії від бюджетних кредитів?

Питання для обговорення:

1. Яку роль виконують видатки на економічну діяльність у складі загальних видатків бюджету?
2. Прокоментуйте склад і структуру видатків на розвиток економіки в сучасних умовах?
3. Дайте визначення науки. Чому вона є найголовнішим фактором соціально-економічного розвитку суспільства?
4. Охарактеризуйте групи суб'єктів, які можуть отримувати кошти державного бюджету, спрямовані на фінансування науково-технічної діяльності.
5. Охарактеризуйте загальні напрямки фінансування науково-технічної діяльності, визначені законодавством.
6. Які існують непрямі важелі фінансування розвитку наукової діяльності?

Тематика рефератів і доповідей:

1. Фінансування загальної середньої освіти в Україні.

2. Проблеми фінансового забезпечення вищої освіти.

Тема 9: ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ І СОЦІАЛЬНУ СФЕРУ

План семінарського заняття

9.1. Соціальна політика держави.

9.2. Фінансове забезпечення соціальної сфери.

9.3. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення населення.

9.4. Пенсійне забезпечення та пенсійна реформа в Україні.

Мета семінару: вивчення системи і механізмів державного фінансування системи соціального захисту і соціальної сфери.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає необхідність витрат держави на соціальну сферу і соціальний захист в ринкових умовах господарювання?
2. Дайте визначення сутності соціального захисту: зміст, форми та методи.
3. Охарактеризуйте соціальну функцію держави.
4. Назвіть види та форми соціальних гарантій з боку держави та напрямки реалізації.
5. Охарактеризуйте сутність витрат держави на соціальну сферу.
6. Які існують джерела фінансування витрат держави на соціальну сферу?
7. У чому полягає сутність витрат держави на соціальний захист?
8. Охарактеризуйте державні соціальні стандарти і нормативи.
9. Які існують джерела фінансування витрат держави на соціальний захист?

Питання для обговорення:

1. Назвіть фактори, що впливають на загострення соціальних проблем і виникнення соціальної нестабільності в Україні.
2. Обґрунтуйте створення механізму фінансування соціальних потреб за рахунок залучення нових джерел фінансування: спонсорства та меценатства, кредитування, страхування, надання платних послуг у соціальній сфері.
3. Дайте визначення сутності пенсійного забезпечення.
4. Охарактеризуйте солідарну систему пенсійного забезпечення.
5. Охарактеризуйте систему накопичувального пенсійного забезпечення.
6. Поясніть цілі і задачі пенсійної реформи в Україні.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Фінансування фізичної культури і спорту.
2. Фінансування культури і мистецтва.
3. Проблеми фінансування соціального захисту.

4. Проблеми формування і використання бюджетних асигнувань у медичних установах.

Тема 10: ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА УПРАВЛІННЯ ТА ОБОРОНУ

План семінарського заняття

10.1. Характер і зміст видатків бюджету на державне управління.

10.2. Видатки держбюджету на оборону: їх склад та специфіка.

Мета семінару: вивчення системи і механізмів фінансування державного управління і оборони.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Визначить сутність видатків на державне управління та їх особливості.
2. За якими ознаками класифікуються видатки на державне управління?
4. У чому полягають особливості кошторисного фінансування державних видатків?
3. Охарактеризуйте структуру та склад видатків на державне управління.
4. Визначить сутність видатків на оборону держави.
5. Які фактори впливають на обсяги оборонного бюджету?
6. Охарактеризуйте склад видатків на національну оборону України відповідно до функціональної бюджетної класифікації.
7. Якими чинниками обумовлюються обсяги видатків на національну оборону?
8. Проаналізуйте склад та структуру статей військових видатків Державного бюджету України за останній рік.

Питання для обговорення:

1. Визначить сутність видатків на фінансування національної оборони.
2. У чому полягає специфіка кошторисного фінансування органів і установ національної оборони?
3. За якими ознаками класифікуються видатки на фінансування національної оборони згідно з економічною класифікацією у єдиному кошторисі?
4. Охарактеризуйте поточні та капітальні видатки на фінансування національної оборони та їх склад.
5. Назвіть органи контролю за цільовим використанням бюджетних коштів, які спрямовуються на фінансування національної оборони.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Центральні органи виконавчої влади України та їх фінансування.
2. Планування і фінансування видатків бюджету на національну оборону.
3. Фінансування органів митної служби.
4. Видатки бюджету на утримання органів внутрішніх справ і внутрішніх військ.

5. Фінансування органів прокуратури і суду.

Тема 11: ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

План семінарського заняття

11.1. Державні запозичення як джерело формування державного боргу.

11.2. Державний борг і необхідність управління ним.

11.3. Видатки державного бюджету на управління державним боргом, його обслуговування і погашення.

11.4. Бюджетна класифікація боргу.

Мета семінару: вивчення сутності державного боргу і механізму управління ним.

Завдання для самостійної роботи

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення державного боргу? Які причини зумовлюють його утворення?
2. Охарактеризуйте складові державного боргу.
3. Дайте визначення внутрішнього державного боргу.
4. Охарактеризуйте сутність зовнішнього державного боргу
5. Від чого залежать темпи зростання державного боргу?
6. За якими ознаками класифікується внутрішній державний борг?
7. Що розуміється під управлінням державним боргом?
8. Які показники оцінки державного боргу Ви знаєте?
9. В чому полягає сутність обслуговування державного боргу?

Питання для обговорення:

1. Які граничні показники обслуговування державного боргу прийняті в світовій практиці та в Україні?
2. Опишіть основні способи обслуговування державного боргу.
3. Дайте визначення погашенню державного боргу та охарактеризуйте за рахунок яких джерел його здійснюють.
4. Якими правовими нормами регулюється величина державного боргу України?
5. Охарактеризуйте основні методи управління державним боргом.
6. Назвіть основні економічні наслідки державного боргу.
7. Охарактеризуйте ознаки державного боргу відповідно до Бюджетної класифікації.

Тематика рефератів і доповідей:

1. Проблеми обслуговування державного боргу

2. Державний кредит та його роль у формування фінансових ресурсів держави
3. Державні позики та їх роль у покритті дефіциту бюджету України

Змістовий модуль 3. Модульний контроль.

- 1. Повний перелік форм фінансування видатків бюджету на економічну діяльність включає:**
 - а). інвестиції, трансферти;
 - б). трансферти, дотації, субсидії;
 - в). операційні витрати;
 - г). бюджетні інвестиції, бюджетні кредити, дотації і субсидії.
- 2. Бюджетні кредити надаються:**
 - а). всім підприємствам без виключення;
 - б). підприємствам державного сектора економіки на тимчасові потреби у разі фінансових ускладнень;
 - в). усім без виключення підприємствам державної форми власності;
 - г). правильної відповіді немає.
- 3. Покриття збитковості підприємства, що виникає внаслідок певною державної політики в сфері ціноутворення, здійснюється за рахунок :**
 - а). державних дотацій;
 - б). пільгового державного кредиту;
 - в). цільових субсидій;
 - г). дотацій вирівнювання.
- 4. Невідплатні та безповоротні платежі з бюджету державному сектору та приватним підприємствам – це:**
 - а). бюджетні кредити;
 - б). прямі бюджетні інвестиції;
 - в). бюджетні трансферти;
 - г). операційні витрати.
- 5. Виділення державних асигнувань на капітальні вкладення в реальний сектор економіки – це:**
 - а). бюджетні кредити;
 - б). прямі бюджетні інвестиції;
 - в). бюджетні трансферти;
 - г). операційні витрати.
- 6. Прикладні наукові дослідження, як правило, фінансуються:**
 - а). замовником;
 - б). за рахунок Державного бюджету;
 - в). за рахунок місцевих бюджетів території, на якій зареєстрований відповідний науковий заклад;
 - г). за рахунок коштів відповідних міністерств і відомств;
- 7. Фундаментальні наукові дослідження, як правило, фінансуються:**
 - а). замовником;
 - б). за рахунок Державного бюджету;
 - в). за рахунок місцевих бюджетів території, на якій зареєстрований відповідний науковий заклад;
 - г). за рахунок коштів підприємств.
- 8. До складу соціальних гарантій населенню з боку держави не входить:**
 - а). захист купівельної спроможності малозабезпечених громадян;
 - б). індексація заробітної плати відповідно до прожиткового мінімуму;
 - в). обов'язкове забезпечення житлом малозабезпечених категорій населення;
 - г). мінімальна величина пенсій за віком.
- 9. За рахунок бюджетних коштів держава має забезпечувати:**
 - а). середній рівень медичного, культурного, побутового та соціального обслуговування для найменш захищених громадян;

б). мінімально гарантований рівень медичного, культурного, побутового та соціального обслуговування для найменш захищених громадян;

в). оплату усіх використаних послуг медичного, культурного, побутового та соціального обслуговування для найменш захищених громадян.

10. Реструктуризація державного боргу полягає в тому, що на певних умовах:

а). отримують новий кредит для погашення основного;

в). списують частку заборгованості;

г). переносять термін сплати частки боргу.

б). збільшують процентну ставку боргу;

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. [Електронний ресурс] – Режим доступу до кодексу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Бюджетний менеджмент: навч. посіб. / І. М. Титарчук, Ю. В. Негода – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. – 306 с.
3. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
4. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І.Л. Шевчук, В.О. Черепанова, Т.О. Ставерська / – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
5. Бюджетна система : підруч. / за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с 53.
6. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.] за заг. ред. В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
7. Бюджетний менеджмент : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Н. П. Козенкова, С. П. Якубова. – Дніпропетровськ : Нова ідеологія, 2011. – 248 с. 55.
8. Власюк Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. / Н. І. Власюк, Т. В. Мединська, М. І. Мельник. – К. : Алерта, 2011. – 328 с.
9. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. 4-те вид. / Олена Романівна Романенко / – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
10. Чала Н. Д. Бюджетна система: навч. посіб. / Н.Д. Чала, Л.В. Лазоренко. – К.: Знання, 2010. – 223 с.

Допоміжна

1. Алексєєв ЛВ., Ярошевич Н.Б., Чушак-Голобородько А.М. Бюджетна система: Навчальний посібник. – К.: Хай-Тек Прес, 2007. – 376 с.
2. Бабич Т. С. Макрофінансове бюджетування : навч. посіб. / Т. С. Бабич, Т. В. Жибєр ; за наук. ред. В. М. Федосова. - К. : КНЕУ, 2011. - 311 с.
3. Бліщук К. М. Державні та місцеві фінанси. Бюджетний процес : навч. посіб. / К. М. Бліщук, Л. Р. Михайлинин. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Львів, 2011. – 176 с.
4. Боярко І. М. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України : моногр. / І. М. Боярко, Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека. – Суми : Унів. кн., 2012. – 165 с.
5. Буряк П.Ю. Фінанси: підручник // Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. – К.: "Хай-Тек Прес", 2010. – 392 с. – ISBN– 978966-2143- 36-2.
6. Бюджетна система України та Євросоюзу : [монографія] / [Булгакова С. О., Барановський О. І., Кучер Г. В. та ін.] ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. - К. : КНТЕУ, 2010. - 396 с.

7. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
8. Німеччина починає відчувати наслідки кризи в єврозоні [Електронний ресурс]. Українська правда / Економічна правда. – 20.08.2012 р. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2012/08/20/332323/>.
9. Савчук Н. В. Бюджетні пріоритети України у контексті суспільного вибору : монографія / Н. В. Савчук ; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2014. – 326 с.
10. McConnell C. R. Economics : principles, problems, and policies / C. R. McConnell, S. L. Brue. – Boston : McGraw-Hill/Irwin, 2008. – 818 p.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua>.
2. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. – Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/>.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства екології та природних ресурсів України. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua>.
8. Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.
9. Офіційний веб-сайт Міністерства інфраструктури України. – Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/>.
10. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
11. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>.
12. Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>.
13. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.
14. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
15. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>